

BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning om Pulje til program om karakterdannelse i erhvervsuddannelserne

Tilmeldingsfrist:

4. juni 2020 kl. 13.00

Indhold

1. Generel information om puljen.....	3
1.1. Puljens baggrund og formål.....	3
1.2. Hvem kan deltage?	4
1.3. Vilkår for tilskud.....	4
1.4. Rammen for tilskud	5
1.5. Tidsplan	6
2. Information om tilmeldingsproces	7
2.1. Tilmeldingsfrist.....	7
2.2. Hvordan tilmelder du?.....	7
3. Tilmeldingsblanket	7
4. Behandling og prioritering af tilmeldinger.....	8
5. Afgørelse.....	9
6. Administration af tilskud og afrapportering	9
6.1. Udbetaling af tilskud.....	9
6.2. Afrapporteringskrav.....	9
6.2.1. Rapport.....	9
6.2.2. Regnskab	9
6.3. Offentliggørelse af materiale.....	10
6.4. Uforbrugte midler	10
7. Har du spørgsmål?.....	10
Bilag 1. Temaer og redskaber.....	11

1. Generel information om puljen

1.1. Puljens baggrund og formål

I den politiske aftale "[Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden](#)" af 22. november 2018 indgår et ønske om at styrke og tydeliggøre dannelsesaspektet i erhvervsuddannelserne. Som følge af aftalen er formålsbestemmelsen i *lov om erhvervsuddannelser* blevet ændret, så det fremgår, at karakterdannelse og faglig stolthed er et af flere formål med uddannelserne.

Desuden fremgår det i aftaleteksten, s. 16, at der skal gennemføres *"et program, der skal udvikle og afprøve redskaber til den enkelte erhvervs-skoles arbejde med karakterdannelse. Programmet skal adressere dannelsesaspektet gennem eksempelvis erfaring og viden om håndværk, industri, service og formgivning. Formålet med programmet er således at nære den faglige stolthed i erhvervsuddannelserne, og programmet vil tage udgangspunkt i emner som eksempelvis handlekraft, nærvær, ordentlighed og civilsamfund"*.

Erhvervsuddannelserne og erhvervsskolerne er som udgangspunkt en stærk ramme for karakterdannelse og faglig stolthed. Formålet med programmet om karakterdannelse i erhvervsuddannelserne er at understøtte stærke dannelsesmiljøer omkring erhvervsuddannelserne ved at udvikle redskaber, som kan understøtte erhvervsskolernes arbejde med karakterdannelse fremover.

Programmet gennemføres i 2019-2021 af Pluss Leadership i samarbejde med Center for anvendt Filosofi og Center for Ungdomsforskning (CeFU) på Aalborg Universitet samt UC Syd (herefter benævnt STUK's leverandør). Programmet har følgende tre trin:

- **Trin 1:** Forundersøgelse (2019-2020)
- **Trin 2:** Udvikling og afprøvning af redskaber i samarbejde med ca. 20 erhvervsskoler (2020-2021)
- **Trin 3:** Formidlings- og inspirationsmateriale (2021).

Forundersøgelsen under trin 1 havde til formål at indkredse, hvilke redskaber der skulle udvikles i programmet. Forundersøgelsen blev gennemført i perioden november 2019 til februar 2020 og omfattede en litteraturkortlægning, interviews med ledere og repræsentanter fra leder-, lærer og elevorganisationer samt fire temamøder med lærere og ledere fra skolerne. Endelig er der som led i forundersøgelsen indhentet input fra Rådet for Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser til det videre program.

På baggrund af forundersøgelsen er der udledt 10 redskaber fordelt på tre temaer, som vist i nedenstående *tabel 1*. Temaer og redskaber er uddybende beskrevet i *bilag 1* til vejledningen.

Tabel 1. Temaer og redskaber om karakterdannelse

Tema 1: Karakterdannelse i mødet med faglige fællesskaber	Redskab 1.1: Introvideo: Karakterdannelse i mødet med fagfæller
	Redskab 1.2: Introprogram: Karakterdannelse i mødet med fællesskabet
	Redskab 1.3: Intronundervisning på GF2: Karakterdannelse i mødet med et fag
	Redskab 1.4: Besøg en elev: Karakterdannelse i mødet med en elev i praktik
Tema 2: Karakterdannelse i praksis	Redskab 2.1: Grundfag i værkstedet: Karakterdannelse i praksisnær undervisning
	Redskab 2.2: På arbejde i skolen: Karakterdannelse i praksisnær undervisning
	Redskab 2.3: Fra kompetencemål til praktikmål: Karakterdannelse i koblingen mellem skole og praktik

Tema 3: Karakterdannelse til fagperson	Redskab 3.1: Tanker om at være faglært: Karakterdannende refleksionen om identiteten som faglært
	Redskab 3.2: Tværfaglig temadag: Karakterdannende refleksion på tværs af fag
	Redskab 3.3: Guide til rollemodeller: Karakterdannelse i mødet med en faglært

Formålet med nærværende pulje er at støtte erhvervsskolernes deltagelse i udvikling og afprøvning af de redskaber, som er udledt på baggrund af forundersøgelsen, og som fremgår af *tabel 1*. Udvikling og afprøvning vil ske i forbindelse med programmets *trin 2*, som gennemføres i perioden august 2020 til februar 2021. Dette skal munde ud i en række færdige redskaber, der er anvendelige i alle erhvervsskolars arbejde med karakterdannelse.

Redskaberne formidles sammen med inspirationsmateriale på EMU.dk ved programmets afslutning (*trin 3*).

Programmet administreres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK).

1.2. Hvem kan deltage?

Alle skoler, der udbyder erhvervsuddannelser, kan søge om at deltage i program om karakterdannelse.

1.3. Vilkår for tilskud

Skolen skal fremsende en tilmelding, der kort beskriver skolens motivation for at deltage i programmet, hvilke redskaber skolen ønsker at arbejde med samt forventet organisering af arbejdet, jf. afsnit 3. *Tilmeldingsblanket*.

Der stilles følgende krav til skolens deltagelse i programmet:

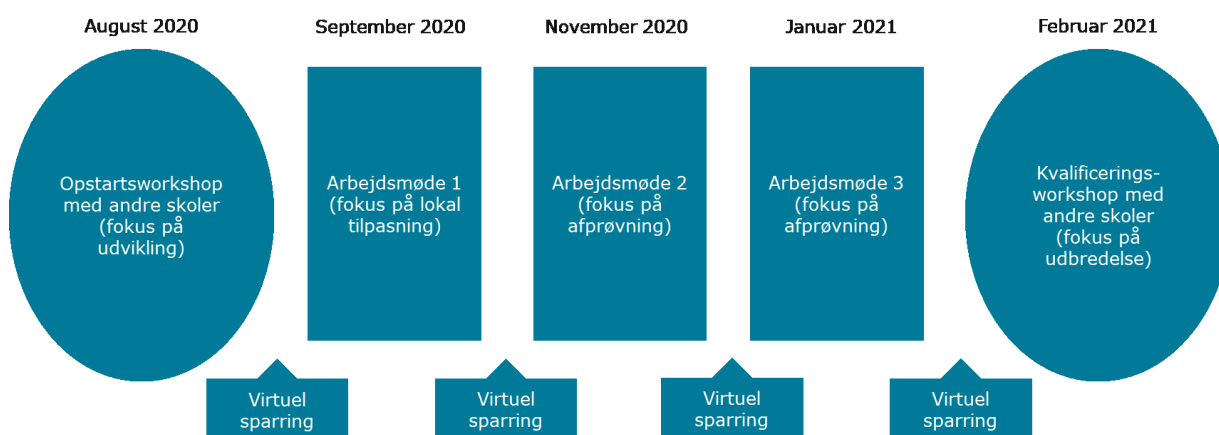
- Skolen skal deltage i udvikling af to redskaber inden for ét af temaerne, som fremgår af *tabel 1*.
- Skolen skal nedsætte et projektteam. Projektteamet skal som minimum omfatte en ledelsesrepræsentant og to undervisere. Skolen skal udpege en projektleder, der tillige vil fungere som kontaktperson for skolens deltagelse i programmet.
- Skolen skal deltage i og afsætte tid til forberedelse og opsamling i forbindelse med en række understøttende aktiviteter, som STUK's leverandør tilrettelægger og gennemfører i samarbejde med de deltagende skoler. Aktiviteterne omfatter:
  - En opstartsworkshop af ca. 4 timers varighed
  - Tre arbejds møder med STUK's leverandør af ca. 3 timers varighed
  - Løbende virtuel sparring i projektperioden
  - En afsluttende kvalificeringsworkshop af ca. 4 timers varighed
  - Løbende erfaringsopsamling, som afvikles i forbindelse med de øvrige aktiviteter.
- Skolen skal indgå i en løbende videndeling med de øvrige deltagende skoler, herunder i forbindelse med den afsluttende kvalificeringsworkshop.
- Alle materialer mv., der udvikles i forbindelse med deltagelse i programmet, skal stilles til fri disposition for Børne- og Undervisningsministeriet og STUK's leverandør med henblik på formidling til alle erhvervsskoler.

Om understøttende aktiviteter

STUK's leverandør tilrettelægger en række understøttende aktiviteter, som skolerne skal deltage i. Formålet med de understøttende aktiviteter er at facilitere og vejlede skolerne i forbindelse med den lokale udvikling og afprøvning af redskaberne og samtidig sikre, at de redskaber, der udvikles, er anvendelige og kan udbredes til andre erhvervsskoler.

Aktiviteterne omfatter som nævnt en opstartsworkshop, tre arbejds møder, løbende virtuel sparring, en afsluttende kvalificeringsworkshop og løbende opsamling på skolens erfaringer i forbindelse med de øvrige aktiviteter. Skolen forventes af afsætte tid til intern forberedelse og opfølgning på aktiviteterne.

Nedenstående figur viser en oversigt over de planlagte aktiviteter med angivelse af forventede tidspunkter. Bemærk, at tidspunkterne først endelig fastlægges i forbindelse med opstart.

STUK's leverandør sender en invitation til opstartsworkshoppen til de deltagende skoler. Skolerne vil i forbindelse med opstartsworkshoppen blive præsenteret for en endelig plan for udviklings- og afprøvningsperioden. De konkrete datoer for arbejds møder mv. fastlægges i dialog med leverandøren under hensyn til skolens dagligdag.

Skolen deltager i den indledende opstartsworkshop og den afsluttende kvalificeringsworkshop sammen med andre skoler i programmet. Der afholdes opstartsworkshops tre forskellige steder i landet, mens der afholdes én afslutningsworkshop for alle deltagende skoler. Skolen må derfor være indstillet på en vis transporttid i forbindelse med disse aktiviteter.

Alle arbejds møder med STUK's leverandør afholdes på skolens egen lokalitet og indebærer således ikke transporttid.

1.4. Rammen for tilskud

Puljen til programmets *trin 2* udgør i alt 2 mio. kr. Udgiften afholdes på finansloven for 2020 på § 20.38.11.85. *Initiativer aftalt ifm. Fra folkeskole til faglært.*

Til deltagende skoler gives tilsagn om tilskud på 100.000 kr. Der kan således deltage op til 20 skoler i programmet. Udgifter ud over dette tilskudsbeløb forudsættes afholdt af skolen.

En skole kan kun fremsende én tilmelding og opnå ét tilskud. Skolen skal være velkommen til at nedsætte et projektteam bestående af deltagere fra flere af skolens afdelinger. Tilsagn om tilskud ydes til skolens hovedafdeling.

I nedenstående *tabel 2* opstilles et eksempel på, hvordan skolen kan anvende tilskudsbeløbet. Eksemplet viser det forventede ressourceforbrug, som tilskudsbeløbet er beregnet på baggrund af, dvs. *et standard-budget*. Der er anvendt en timepris på 393 kr. inkl. overhead.

Tabel 2. Forventet ressourceforbrug (standardbudget)

Aktivitet	Ressourcepersoner	Gennemsnitligt tidsforbrug pr. person
Opstartsworkshop	Projektleder, ledelsesrepræsentant, to eller flere undervisere (3-5 personer)	4 timer
Tre arbejds møder og løbende sparring med STUK's leverandør, herunder evalueringsaktiviteter	Projektleder, ledelsesrepræsentant, to eller flere undervisere (3-5 personer)	10 timer
Afsluttede kvalificeringsworkshop	Projektleder, ledelsesrepræsentant, to eller flere undervisere (3-5 personer)	4 timer
Praktisk projektledelse på skolen	Projektleder (1 person)	10 timer
Opgaver i forbindelse med udvikling af redskaber (mødeaktivitet, skrivearbejde, mødeforberedelse mv.)	Projektleder, ledelsesrepræsentant og to eller flere undervisere (3-5 personer)	15 timer
Opgaver i forbindelse med afprøvning af redskaber (forberedelse, gennemførelse, opsamling)	Projektleder, ledelsesrepræsentant og to eller flere undervisere (3-5 personer)	15 timer
Antal timer i alt (ca.)		254, 5

Tilskudsbeløbet dækker udgifter, der er direkte forbundet med udvikling og afprøvning af de redskaber, som er beskrevet i afsnit 1.1. *Puljens baggrund og formål*. Tilskuddet skal anvendes til frikøb af personale til deltagelse i programmet. Der ydes ikke tilskud til udgifter til transport.

Skolen skal udvise sparsommelighed ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af deltagelsen i programmet. Dette er et generelt krav for al anvendelse af statslige tilskud.

1.5. Tidsplan

- Tilmeldingsfrist: Torsdag den 4. juni 2020, kl. 13.00
- Svar på tilmeldinger: Medio juni 2020 (*forventet*)
- Projektperiode: Fra tilsagnstidspunkt til den 28. februar 2021
- Indledende opstartsworkshop: 20. august 2020
- Afsluttende kvalificeringsworkshop: Februar 2021.
- Slutafrapportering: Senest den 31. maj 2021.

2. Information om tilmeldingsproces

2.1. Tilmeldingsfrist

Tilmeldingsfristen er torsdag den 4. juni 2020, kl. 13.00, hvor den underskrevne tilmelding skal være fremsendt til puljefou@uvm.dk. Tilmeldinger, der indkommer efter fristen, vil ikke blive behandlet.

2.2. Hvordan tilmelder du?

Skolen udfylder tilmeldingsblanketten, jf. afsnit 3. *Tilmeldingsblanket*. Der godkendes ikke andre formater for tilmeldingen.

Tilmeldingen skal printes og underskrives af skolens ledelse – eller den person, ledelsen har bemyndiget til at underskrive ansøgninger om tilskud.

Inden tilmeldingsfristens udløb skal skolen indsende følgende til puljefou@uvm.dk:

- Den underskrevne og indscannede kopi af tilmeldingsblanketten (**pdf-format**)
- Den udfyldte skabelon for tilmeldingsblanketten uden underskrift (**word-format**)

I emnefeltet skal ”*Program om karakterdannelse på EUD*” anføres.

Inden for fem arbejdsdage efter fremsendelse af tilmeldingen vil der blive sendt kvitteringsmail med tilmeldingens referencenummer til kontaktperson. Hvis kvitteringen ikke er modtaget på det tidspunkt, bedes puljefou@uvm.dk kontaktet herom snarest derefter.

3. Tilmeldingsblanket

Skolen skal i forbindelse med sin tilmelding til programmet anvende styrelsens skabelon *Tilmeldingsblanket: Pulje til program om karakterdannelse i erhvervsuddannelserne*. Skabelonen kan findes på puljeudmeldingssiden på uvm.dk.

I blanketten skal skolen angive følgende:

- Kontaktoplysninger, herunder for projektlederen, som vil fungere som kontaktperson for skolens deltagelse i programmet.
- Hvilket hovedområde skolen tilmelder sig med (”Omsorg, sundhed og pædagogik”, ”Kontor, handel og forretningsservice”, ”Fødevarer, jordbrug og oplevelser” eller ”Teknologi, byggeri og transport”). Skolen kan kun angive ét hovedområde.
- Hvor i uddannelsen de elever, som skolen vil afprøve redskaberne blandt, befinder sig (GF1, GF2, hovedforløb).
- Ønsker til tema(er) og redskaber, som skolen vil arbejde med:
  - Skolen skal i tilmeldingsblanketten markere, hvilket eller hvilke temaer, skolen vil være interesseret i at arbejde med. For hvert tema, der markeres, skal skolen ønske mindst to redskaber. Temaer og redskaber fremgår af *tabel 1* og *bilag 1*.
  - Tilmeldingen vil indgå i prioriteringen inden for det eller de ønskede temaer. Dog vil tilmeldingen kun kunne imødekommes én gang, jf. *afsnit 4. Behandling og prioritering af tilmeldinger*.

- Skolens motivation for at deltage i programmet, herunder hvordan skolen forventer at forankre og nyttiggøre erfaringerne fra programmet i den pædagogiske og strategiske udvikling på skolen, også efter programmets afslutning.
- Hvilken udvikling i arbejdet med karakterdannelse og faglig stolthed skolen forventer, at deltagelsen i programmet vil medføre på skolen.
- Hvilke medarbejdere (stilling og funktion på skolen) vil indgå i projektteamet, jf. de krav der stilles i afsnit 1.3, og hvilke opgaver de vil varetage i projektet, herunder hvem i projektteamet, vil fungere som projektleder.
- Tilkendegivelse af bred opbakning til deltagelsen i programmet, ledelsesmæssigt såvel som fra lærergruppen.

4. Behandling og prioritering af tilmeldinger

Alle tilmeldinger til deltagelse i programmet vil indgå i en samlet prioritering. Behandling og prioritering af tilmeldinger foretages ud fra en række kriterier, som er oplyst nedenfor.

Trin 1. Indholdsmæssig vurdering:

- Tilmeldingen demonstrerer skolens motivation for at deltage i programmet, og det fremgår tydeligt, hvilken udvikling skolen forventer, at deltagelsen i programmet vil bidrage til.
- Der er allokeret nødvendige ressourcer til deltagelsen i programmet.

Såfremt der er søgt om flere midler, end der er i puljen, efter *trin 1*, vil tilmeldinger blive prioriteret som angivet i *trin 2*.

Trin 2. Prioritering efter objektive kriterier:

1. Tilmeldingerne fordeles på de tre temaer ud fra skolernes ønsker. Inden for hvert tema fordeles tilmeldingerne derefter på hovedområder. Tilmeldinger fra skoler, der har ønsket flere temaer, vil indgå i prioritering under disse temaer, dog vil tilmeldingen kun kunne imødekommes én gang.
2. I det tilfælde, at der er flere tilmeldinger til et tema inden for samme hovedområde, end der kan gives tilskud til, træffes afgørelsen om tildeling af midler ud fra følgende hensyn (*angivet i prioriteret rækkefølge*):
  - *Hovedområde:* Det tilstræbes, at hvert hovedområde besættes med et ligeligt antal skoler, og at grund- og hovedforløb inden for alle fire hovedområder er repræsenteret inden for hvert af de tre temaer for arbejdet med karakterdannelse.
  - *Forløb:* Det tilstræbes, at redskaberne afprøves blandt elever på forskellige steder i deres uddannelse (GF1, GF2 og hovedforløb).
  - *Fordeling af skoler på temaer og redskaber:* Det tilstræbes, at hvert tema besættes med et ligeligt antal skoler, og at der er skoler til at udvikle alle de redskaber, som der er tilkendegivet interesse for i forbindelse med skolernes tilmeldinger.
  - *Geografi:* Der tilstræbes en geografisk spredning blandt de skoler, som vælges til at deltage i programmet.

5. Afgørelse

Skoler, hvis tilmelding *imødekommes*, vil modtage et bevillingsbrev fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Skoler, hvis tilmelding *ikke imødekommes*, vil modtage et afslagsbrev, hvoraf begrundelsen for afgørelsen vil fremgå.

6. Administration af tilskud og afrapportering

6.1. Udbetaling af tilskud

Udbetaling af tilskud vil ske i to rater. 1. rate, som udgør 75.000 kr., udbetales i august 2020. 2. rate, som udgør 25.000 kr., udbetales, når den afsluttende afrapportering er fremsendt og accepteret, jf. afsnit 6.2. *Afreporteringskrav*. Tilskuddet udbetales til den NemKonto, der er knyttet til skolens CVR-nummer.

6.2. Afreporteringskrav

Skolen skal ved afslutningen af deltagelsen i programmet sende en rapport om anvendelsen af tilskuddet og et regnskab til styrelsen. De nærmere krav til den enkelte skoles aflæggelse af rapport og regnskab vil fremgå af bevillingsbrevet.

6.2.1. Rapport

Den afsluttende rapport skal kort dokumentere, hvordan programmets *trin 2* er gennemført, og hvilke resultater deltagelsen i programmet har tilvejebragt. Rapporten skal udarbejdes ved brug af styrelsens skabelon *Rapport: Pulje til program om karakterdannelse i erhvervsuddannelserne*. Rapportskabelonen kan findes på puljeudmeldingssiden på uvm.dk.

I rapporten skal skolen angive følgende:

- En kort beskrivelse af skolens udbytte af at deltage i programmet set i forhold til den motivation og den forventede udvikling, som skolen beskrev i tilmeldingsblanketten.
- En kort beskrivelse af skolens erfaringer med de forskellige aktiviteter i forbindelse med programmet, herunder de understøttende aktiviteter beskrevet i afsnit 1.3. *Vilkår for tilskud*.
- En oversigt over hvor mange elever, lærere og andre, der har deltaget i afprøvning.
- En kort beskrivelse af hvordan skolen vil arbejde videre med erfaringerne fra deltagelsen i programmet efter programmets afslutning og fremover forankre arbejdet med karakterdannelse og faglig stolthed i erhvervsuddannelserne.

6.2.2. Regnskab

Regnskabet skal aflægges i overensstemmelse med [Bekendtgørelse nr. 5 af 7. januar 2020 om regnskabsaflæggelse, rapportering og revision vedrørende Undervisningsministeriets puljemidler m.v.](#) (puljebekendtgørelsen).

Ved aflæggelsen af regnskabet skal styrelsens *regnskabskema* anvendes. Der godkendes ikke andre formater for regnskabet. Regnskabet skal være specificeret på medarbejdergrupper, jf. afsnit 1.4. *Rammen for tilskud* og må udelukkende indeholde udgifter forbundet med løntimer.

Der skal ikke vedlægges bilag til regnskabet. Regnskabsmaterialet skal dog kunne fremsendes, hvis styrelsen beder om det. Regnskabsmaterialet skal opbevares af skolen i fem år fra udgangen af det regnskabsår, materialet vedrører.

Regnskabet skal ledelsespåtegnes i overensstemmelse med reglerne i puljebekendtgørelsen. Regnskabet skal ikke underlægges særskilt revision.

6.3. Offentliggørelse af materiale

Det er en forudsætning for tilskuddet, at alle materialer mv., der udvikles i forbindelse med deltagelse i programmet, skal stilles til fri disposition for Børne- og Undervisningsministeriet og STUK's leverandør med henblik på formidling til alle erhvervsskoler. De endelige redskaber og inspirationsmateriale, der udvikles i programmet, vil således blive offentliggjort på EMU.dk ved programmets afslutning.

6.4. Uforbrugte midler

Eventuelle uforbrugte midler, som er blevet udbetalt til skolen, skal tilbagebetales til styrelsen.

7. Har du spørgsmål?

Spørgsmål om selve tilmeldingen eller administrationen af tilskuddet skal ske direkte til puljesekretariatet, puljefou@uvm.dk.

Hvis du har indholdsmæssige spørgsmål, kan du rette henvendelse til: Sigrid Hansen, tlf.: 33 92 54 11, e-mail: Sigrid.Hansen@stukuvm.dk.

Bilag 1. Temaer og redskaber

Dette bilag giver en uddybende beskrivelse af de temaer og redskaber, som skolerne kan deltage i udvikling og afprøvning af i programmet.

Tema 1: Karakterdannelse i mødet med faglige fællesskaber

Under tema 1 skal skolerne udvikle og afprøve redskaber, der kan anvendes i arbejdet med karakterdannelse i forbindelse med den socialisering, som finder sted i elevernes møde med faglige fællesskaber på deres uddannelse og i introduktion til fagenes samfundsmæssige betydning, respekt og historie.

Redskaberne under tema 1 vil især understøtte den dimension af karakterdannelse til faglig stolthed, som i projektets litteraturkortlægning defineres som ”karakterdannende kultur”.

Redskaber under tema 1:

Titel	Mål-gruppe	Format	Beskrivelse	Forventet produkt
Redskab 1.1: Intro-video: Karakterdannelse i mødet med fagfæller	GF1	Video	Formålet er at understøtte den karakterdannende kultur ved at give nye elever et første ”møde” med det faglige og kulturelle fællesskab, de træder ind i, på skolen og et første indblik i den faglige stolthed, de som faglærte har udsigt til at tilegne sig. I videoerne skal ældre elever, lærere og praktikvirksomheder (mestre mv.) fra uddannelser inden for hvert hovedområde fortælle om fællesskabet, deres ”dannelsesrejse” på skolen, hvad det betyder for dem at mestre et fag, hvordan de synes, at deres fag gør en forskel for samfundet mv. Videoen vil kunne både bruges ifm. elevernes valg af ungdomsuddannelse (profilering) og ifm. elevernes opstart på grundforløbet.	4 videoer (en for hvert hovedområde)
Redskab 1.2: Intro-program: Karakterdannelse i mødet med fællesskabet	GF1 og GF2	Intro-program	Formålet er at understøtte den karakterdannende kultur og elevernes kollektive socialisering ind i det faglige og kulturelle fællesskab gennem rammer for første møde med andre elever på skolen. Redskabet forventes at tage form af drejebøger eller skabeloner til introprogrammer for nye elever, som rummer aktiviteter for mødet mellem de nye elever indbyrdes, samtaleredskaber til sparringssamtaler mellem nye elever og elever,	1 intropakke bestående af en drejebog for introprogrammet, samtaleredskaber og vejledning til aktiviteter.

			som er længere i deres uddannelsesforløb, introduktion til værdier og kulturelle fællesskaber på skolen mv.	
Redskab 1.3: Intro-undervisning på GF2: Karakterdannelse i mødet med et fag	GF2	Undervisningsforløb	<p>Formålet er at understøtte den karakterdannende kultur gennem forløb og materiale til undervisningen, som introducerer eleverne til deres fag, herunder fagets historie, normer, værdier og traditioner samt fagets samfundsmæssige formål, bidrag og ansvar.</p> <p>Redskabet forventes at tage form af skabeloner til undervisningsforløb, som kan tilpasses konkrete fag. Der udvikles en skabelon for hvert hovedområde.</p> <p>Redskabet forventes at indeholde en drejebog for forløbet, en lærervejledning, forslag til aktiviteter, fx virksomhedsbesøg eller ekskursioner (jf. ”Kend dit fag”), dialogværktøjer og andet relevant materiale.</p>	4 skabeloner til undervisningsforløb (1 for hvert hovedområde) med tilhørende drejebøger, lærervejledning og aktivitetsforslag til hvert forløb.
Redskab 1.4: Besøg en elev: Karakterdannelse i mødet med en elev i praktik	GF1, GF2, hovedforløbet	Dialog- og refleksionsredskab	<p>Formålet er at understøtte den karakterdannende kultur gennem elevernes møde med andre elever, der er i praktik.</p> <p>Redskabet forventes at bestå af dialogredskaber i form af fx interviewguide samt refleksionsværktøj til brug for opsamling efter besøg. I tilknytning hertil udvikles et besøgs-koncept med forberedelse, program og plan for opsamling.</p>	4 dialogredskaber til besøg af elever i praktik og 4 besøgs-koncepter (1 dialogredskab og et koncept for hvert hovedområde)

Tema 2: Karakterdannelse i praksis

Under tema 2 skal skolerne udvikle og afprøve redskaber, der understøtter arbejdet med karakterdannelse i forbindelse med faglige aktiviteter og handlinger, hvor eleverne i faglige processer og mestringen af konkrete opgaver, rutiner, kvalifikationer og kompetencer danner deres faglige karakter.

Redskaberne under tema 2 vil især understøtte den dimension af karakterdannelse til faglig stolthed, som i projektets litteraturkortlægning defineres som ”karakterdannende faglighed”.

Redskaber under tema 2:

Titel	Målgruppe	Format	Beskrivelse	Forventede produkter
-------	-----------	--------	-------------	----------------------

<p>Redskab 2.1: Grundfag i værkstedet: Karakterdannelse i praksisnær undervisning</p>	<p>GF1, GF2 og hovedforløb</p>	<p>Undervisningsforløb</p>	<p>Formålet er at understøtte karakterdannende faglighed gennem praksisnære, helhedsorienterede undervisningsforløb med fokus på læringssituationer, der bidrager til at opbygge en karakterdannende faglighed og karakterstyrke samtidig.</p> <p>Redskabet forventes at bestå af undervisningsforløb der enten kobler grundfag og uddannelses-specifikke fag eller er tilrettelagt som praksisnær undervisning i et grundfag. Fælles er, at undervisningen i grundfag rykkes til ”praksisnære” omgivelser, der simulerer et erhverv, hvor eleverne skal anvende grundfagene til at løse praksisfaglige opgaver. Det kan fx være matematikundervisning i et værksted eller danskundervisning i praksislab. Ideen er, at eleverne igennem forløbet trænes i at mestre en konkret færdighed og samtidig opbygger en karakterdannende faglighed gennem løsningen af de faglige opgaver.</p> <p>Redskabet skal omfatte drejebøger, forslag til opgaver, lærervejledninger og relevant materiale.</p>	<p>4 undervisningsforløb (et for hvert hovedområde) med tilhørende drejebøger, lærervejledning, forslag til opgaver og materiale til hvert forløb.</p>
<p>Redskab 2.2: På arbejde i skolen: Karakterdannelse i praksisnær undervisning</p>	<p>GF1 og GF2</p>	<p>Undervisningsforløb</p>	<p>Formålet er at understøtte karakterdannende faglighed og kultur gennem praksisnære undervisningsforløb, der gennem simulation og evt. virksomhedsbesøg bringer arbejdspladsens rammer og normer ind på skolen.</p> <p>Redskabet forventes at bestå af undervisningsforløb, hvor virksomhedsrepræsentanter inviteres ind i undervisningen, eller læreren fungerer som arbejdsgiver. Eleverne skal derved få erfaring med, hvad der forventes af dem, og hvad de kan forvente at møde, som elever og faglærte på en arbejdsplads (kvalifikationer, opførelse, rammer, produkter/services, mødetider, deadlines, konsekvenser mv.). Forløbet skal adressere emner som arbejdspladskultur, arbejdsmarked, jobmuligheder mv.</p> <p>Redskabet vil omfatte drejebøger, forslag til opgaver, lærervejledninger og materiale.</p>	<p>4 undervisningsforløb (et for hvert hovedområde) med tilhørende drejebøger, lærervejledning, forslag til opgaver og materiale til hvert forløb.</p>
<p>Redskab 2.3: Fra kompetencemål til praktikmål:</p>	<p>Hovedforløb</p>	<p>Undervisningsmateriale</p>	<p>Formålet er at understøtte den karakterdannende faglighed og refleksion gennem redskab til forbedring og opsamling på elevernes praktikperiode.</p>	<p>4 undervisningsmateriale (1 for hvert hovedområde) med</p>

Karakterdannelse i koblingen mellem skole og praktik			Redskabet forventes at omfatte undervisningsmateriale med forslag til konkrete opgaver, der tilskynder til elevernes refleksion over det, de skal lære og evt. har lært i praktikken, anvendelse af viden i praksis samt materiale, der støtter læreren i at formidle praktikmål på en måde, der relaterer læring i skole og praktik.	forslag til opgaver.
--	--	--	---	----------------------

Tema 3: Karakterdannelse til fagperson

Under tema 3 skal skolerne udvikle og afprøve redskaber, der understøtter arbejdet med karakterdannelse i forbindelse med dannelsen af den faglige identitet og identifikation, hvor eleverne gennem refleksion over deres faglige identitet, ansvar og personlige kompetencer styrker deres selvværd og faglig stolthed.

Redskaberne under tema 3 vil især understøtte den dimension af karakterdannelse til faglig stolthed, som i projektets litteraturkortlægning defineres som ”karakterdannende refleksion”.

Redskaber under tema 3:

Titel	Målgruppe	Format	Beskrivelse	Forventede produkter
Redskab 3.1: Tanker om at være faglært: Karakterdannende refleksionen om identiteten som faglært	GF1, GF2, hovedforløb	Dialog- og refleksionsredskaber	Formålet er at understøtte karakterdannende refleksion gennem redskaber, der stimulerer elevernes refleksion over deres (kommende) identitet som faglært og medarbejder i de/det erhverv, deres uddannelse retter sig mod. Redskabet forventes at tage form af dialogkort, samtaleværktøj, dilemmaspil og små opgaver, der får eleverne til at reflektere over pligter og ansvar, der påhviler dem som fagpersoner og medarbejdere/elever (og de kompetencer og værdier som vedholdenhed, omsorg, ordentlighed, rummelighed og beslutsomhed, de kan bringe i anvendelse for at leve op til pligterne og ansvaret) i undervisningen, på skolen, i praktik og i deres fritid. Redskabet vil kunne anvendes af elever indbyrdes, mellem elever og lærer eller vejleder, eller tænkes ind i en undervisningssammenhæng.	4 dialog/refleksionsredskaber (1 for hvert hovedområde) med tilhørende opgaver.

<p>Redskab 3.2: Tværfaglig temadag: Karakterdannende refleksion på tværs af fag</p>	<p>GF1, GF2, hovedforløb</p>	<p>Koncept for temadag</p>	<p>Formålet er at understøtte karakterdannende refleksion gennem mødet mellem forskellige fagligheder på skolen.</p> <p>Redskabet forventes at tage form af et koncept for en temadag eller en tilsvarende tværgående aktivitet, hvor eleverne skal løse opgaver sammen med elever, der har andre fagligheder. Det skal få eleverne til at reflektere over det, der er fælles og forskelligt mellem deres fagligheder og stimulere til faglig kreativitet og innovation.</p> <p>Redskabet skal indeholde en drejebog og materiale til temadagen.</p>	<p>1 koncept for temadag med drejebog og materiale.</p>
<p>Redskab 3.3: Guide til rollemodeller: Karakterdannelse i mødet med en faglært</p>	<p>GF1 og GF2 og hovedforløb</p>	<p>Vejledningspakke til lærere og praktikvejledere.</p>	<p>Formålet er at understøtte den karakterdannende refleksion gennem elevens møde med en faglært, der som fagperson kan være rollemodel og gennem samtale kan tilskynde til refleksion hos eleven, indføre eleven i fagets kultur og invitere til, at eleven tænker over egne fremtidsmuligheder i faget.</p> <p>Redskabet forventes at tage form af en vejledningspakke til faglige rollemodeller og mentorer, der skal støtte lærere og praktikvejleder til at træde ind i arbejdet som rollemodel for eleven. For at hjælpe rollemodellen til at strukturere samtalerne og stimulere elevernes refleksion, forventes redskabet at omfatte samtaleredskaber og refleksionsværktøjer.</p>	<p>1 vejledningspakke til rollemodeller med vejledning, samtaleredskaber og refleksionsværktøjer.</p>